

Konsekvensutredning gällande åtgärder för visst fiske i Östersjön under fredningsperioder

Allmänt

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Särskilda bestämmelser gällande kvoter och fiskemöjligheter i Östersjön (för år 2022 i rådets förordning (EU) 2021/1888) fattas årligen. I dessa bestämmelser finns även fredningsperioder för torsk då fiske som kan påverka torskens lek är förbjudet. Det har antagits undantag från fiskeförbudet för att visst fiske ska kunna bedrivas under fredningsperioderna. Det finns krav på att medlemsstaternas myndigheter måste kunna kontrollera och övervaka fisket som får bedrivas under de fredade perioderna. För att öka möjligheten till kontroll och övervakning föreslås nationella åtgärder, liknande dem som infördes föregående år (2021) av samma anledning.

Vid införande av nationella bestämmelser för år 2021 var det osäkert om de särskilda undantagsbestämmelserna i TAC-bestämmelserna skulle återkomma även kommande år. Nu har liknande bestämmelser införts för 2022 och sannolikt kommer motsvarande undantag antas för år 2023. Förslaget på ändringar anpassas därför i år till att i största möjliga mån även passa kommande TAC-bestämmelser om fredningsperioder för att ändringar inte ska behöva göras årligen. Förslaget syftar både till att förenkla för myndigheten och yrkesfisket, men även att fortsättningsvis behålla likvärdiga möjligheter till kontroll av bestämmelserna om undantag som tidigare.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

HaV bedömer att det finns en liten risk att trålar som inte får användas under förbudstiden tas med ombord på fiskefartygen och då kan användas utan kontrollmyndigheternas vetskap. Av den anledningen bedömer HaV att alternativet att inte införa regeln om begränsning av fiskeredskap ombord innebär en högre risk för otillåtet fiske och därmed inte är lämpligt.

Fisket föreslås begränsas till att enbart bedrivas i ett ICES-delområde åt gången för pelagiskt fiske, i delområde 24-25, för de som vill fiska i något av dessa områden under fredningsperioderna. Olika begränsningar av fångster gäller för områdena, exempelvis är fiske efter sill inte tillåtet i delområde 24 men däremot i delområde 25. Alternativet till denna reglering är att inte införa en sådan begränsning. HaV:s kontrollanter kan då inte säkerställa från vilket område fångsten härrör i det fall fiskefartyget varit i mer än ett område under en fiskeres. Det skulle också vara omöjligt att administrativt kontrollera ursprung på fångsten om fartyget bedrivit fiske i flera områden, i detta fall ICES-delområde 24 och 25. Av den anledningen anser HaV att

begränsning till ett område per fiskeresor är nödvändig i syfte att säkerställa efterlevnad av regelverket.

I TAC-bestämmelserna finns krav på sortering för det pelagiska fiske som tillåts under fredningsperioderna. I det nationella föreskriftsförslaget preciseras detta till att sortering ska göras vid landning innan transport alternativt efter transport till mottagningsanläggning som huvudsakligen hanterar pelagisk fångst för livsmedelsproduktion. Alternativet är att inte införa det något skarpare och tydliga kravet vilket skulle innebära en högre risk för att fångsten transporteras från landningsplatsen och att sorteringskravet på så sätt inte går att kontrollera i samband med en landningskontroll. Ett annat alternativ är att ställa uttryckliga krav på användande av sorteringsverk för att storlekssortera fångsten. Detta skulle utgöra ett tekniskt krav som måste anmälas till kommissionen i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535 och förordning (1994:2029) om tekniska regler och därmed en frysningstid på minst tre månader under vilken föreskrifterna inte får antas kommissionen på förslagsstadiet. HaV anser att det inte är nödvändigt att införa ett sådant krav.

Av gällande regler följer att vissa fartyg ska ha en fungerande VMS eller AIS-transponder ombord, i drift och sändande under pågående fiskeresor. Befälhavare på fartyg kan också välja att ha sådan utrustning trots att det inte är lagkrav. För befälhavare som inte har varken AIS eller VMS ombord, i drift och sändande införs krav på anmälan vid fiske under fredningsperioden i områdena. Det finns flera syften med detta krav, bl.a. att säkerställa att fiske inte bedrivs på felaktigt djup (där torsken leker). Anmälan innebär att fartygets befälhavare ska meddela myndigheten per telefon eller e-post till FMC i anslutning till påbörjad fiskeresor. För fiske med passiva redskap räcker det att göra en anmälan i samband med att de ska sätta ut ett redskap eller flytta på ett redskap – anmälan behöver inte göras vid vittjning. För de som fiskar med trål behöver anmälan göras innan varje påbörjad fiskeresor där de avser nyttja undantaget för fiske. Vid anmälan ska befälhavaren uppge information om fartyget och i vilket ICES-delområde som fiskeaktiviteten ska ske samt uppge en kontaktuppgift så att kontrollmyndigheter kan kontakta befälhavaren under pågående fiskeresor för att få uppgift om position för fisket. Ålfisket ska inte omfattas av ett sådant krav då ålfisket dels sker på ett avsevärt grundare djup än 20 meter, dels omfattas av andra rapporteringskrav som möjliggör kontroll. Ett alternativ till denna anmälningsplikt är att inte ha en anmälningsplikt vid nyttjande av undantaget. Det hade inneburit sämre möjligheter till uppföljning av nyttjandet av undantaget eftersom kontrollmyndigheterna då inte haft någon realtidsinformation om pågående fiskeverksamhet i områdena.

Ett alternativ till den anmälan som föreslås ovan är att istället införa ett krav på en elektronisk anmälan av position av redskap som sätts ut. Det hade kunnat innebära en mindre administrativ börda för en del men även kunnat innebära en stor svårighet för andra. I dagsläget så rapporterar inte det berörda fisket elektroniskt och att då införa ett elektroniskt förfarande bedöms av den anledningen inte vara lämpligt.

Ett annat alternativ som utretts istället för en anmälningsplikt vid fisket är krav på AIS-transponder på samtliga fartyg som vill fiska under förbudsperioden och som inte har en VMS. Ett sådant krav hade ökat kontrollerbarheten för djupbegränsningarna och fiskeområdena avsevärt. Även möjligheterna till kontroll av det passiva fisket hade ökat. Kostnaderna för införskaffandet av en AIS-transponder av klass B är från ca 7000 kr och uppåt och för en AIS-transponder av klass A från 20 000 kr och uppåt. Att införa ett krav på AIS-transponder för fartyg som idag inte omfattas av kravet är dock en teknisk reglering som innebär ett anmälningsförfarande till kommissionen i

enlighet med direktiv (EU) 2015/1535 och förordning (1994:2029) om tekniska regler och därmed en frysningstid på minst tre månader under vilken föreskrifterna inte får antas. Med anledning av frysningstiden samt den ökade kostnaden för det småskaliga kustnära fisket så anser HaV att det är bättre att införa en teknikneutral åtgärd såsom anmälningsplikt via telefon, än att införa krav på AIS-transponder.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De fartyg som omfattas av de föreslagna åtgärderna är yrkesfisket som är undantagna från förbudsperioden i respektive delområde. Dessa kan grovt delas in i två segment; fartyg som bedriver pelagiskt fiske med trål eller vad, och fartyg under 12 meter som bedriver passivt fiske t.ex. med nät och garn.

De pelagiska fartygen som historiskt bedrivit fiske i delområde 25 är mellan 10 – 15 stycken. Dessa fartyg är mikroföretag till små företag med fler anställda. I delområde 26 där inga undantag för pelagiskt fiske görs har tre pelagiska fartyg bedrivit fiske historiskt. Det kan innebära att de tre fartygen flyttar sig till delområde 25 för att kunna bedriva fiske med stöd av undantaget. Sex pelagiska fiskefartyg som bedrivit fiske i delområde 25 historiskt är under 15 meter och omfattas därmed inte av det nuvarande kravet på AIS-transponder i artikel 10 i kontrollförordningen. Endast ett av de sex nämnda fartygen omfattas av kravet på VMS i artikel 9 i kontrollförordningen. Resterande fem behöver därför anmäla till HaV om de väljer att fiska under fredningstiden.

Fartyg under 12 meter som historiskt bedrivit passivt fiske, undantaget ålfiske, i delområdena 22-26 är totalt mellan 81 - 114 stycken. Mest sannolikt att det rör sig om närmare 80 st eftersom den siffran baserar sig på uppgifter från fisket under 2020. Under år 2020 och år 2021 bedrev 33 unika fiskare passivt fiske, med undantag av ålfiske, under sommarmånaderna i delområde 24 och 25. I delområde 22-23 där fredningsperioden är tidigare har det senaste åren runt 30st passiva fiskare varit aktiva. Samtliga av dessa fiskeföretag är mikroföretag med inga eller enstaka anställda. Vi vet inte om dessa har bedrivit fiske innanför eller utanför djupgränsen på 20 meter med anledning av att rapporteringskraven inte är på den detaljnivån. Dessa fartyg omfattas inte av kravet på AIS-transponder eller VMS och behöver av den anledningen kontakta myndigheten innan de avser använda sig av undantaget för fiske under förbudsperioden. De som bedriver fiske efter ål ska inte omfattas av anmälningsplikten. Det bör nämnas att antalet som fiskar under maj till augusti årligen har minskat i antal i de berörda områdena. Möjligtvis är även ett antal fartyg som i regelverket inte omfattas av AIS-krav ändå utrustade med en AIS-transponder och kan därför välja att istället för att anmäla sitt fiske använda sig av AIS:en för att uppfylla kravet.

Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ett krav på att sända med AIS innebär inte en extra kostnad för de fartyg som redan är utrustade med en AIS-transponder. För de fartyg som är under 12 m och inte har AIS eller VMS sedan tidigare så innebär anmälningsplikten att de behöver ringa eller e-posta in till myndigheten, vilket innebär en extra arbetsbörda. Samtalskostnaden bör vara försumbar, likaså tiden det tar att ringa eller e-posta. Jämfört med tidigare anmälningskrav så bör samtalen för det passiva fisket minska något eftersom de enbart behöver ringa eller e-posta i samband med att de ska sätta ut redskap eller flytta på redan utsatta redskap.

För HaV innebär anmälningsplikten ökad administration (samtal till FMC och/eller genomgång av e-post samt införande i kontrollgemensamma datasystem) under månaderna när förbudsperioderna är gällande, från och med ikraftträdande av föreskrifterna (en förbudsperiod gäller redan nu). En grov uppskattning över antal samtal som det kunde röra sig om gjordes inför föreskrifterna som gällde under 2021 och landade då i att det i snitt blir 575 samtal extra i månaden för HaV att hantera, under fredningsperioderna framförallt dagtid. En mer exakt uppskattning är svår att göra på grund av att uppgifterna från det småskaliga fisket är högst osäkra.

Under föregående år när en snarlik anmälningsplikt infördes upplevdes antalet samtal hanterbart under fredningsperioderna. Genom att minska anmälningsplikten för de som fiskar med passiva redskap till att enbart anmäla vid utsättning av redskap bedöms antalet samtal minska ytterligare jämfört med under 2021.

Ett förbud för fartyg att medföra otillåtna trålredskap ombord vid fiske bedöms inte medföra en extra kostnad för de berörda fartygen.

Krav på sortering av fångsten vid landning innan transport, alternativt efter transport till beredningsindustrin om mottagningen ifråga huvudsakligen hanterar fångst med syfte att användas för humankonsumtion bedöms inte innebära konsekvenser för fisket. Under 2021 infördes samma krav med alternativet som tillägg efter synpunkter från det pelagiska fisket och av den anledningen är förslaget redan anpassat för att inte innebära onödiga problem vid landning.

Ett elektroniskt anmälningsförfarande har övervägts som ett alternativ till att ringa eller e-posta till FMC, men bedömningen från HaV är att det hade upplevts som en större börda och därav valdes det alternativet bort.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

För föreskriftsförslaget i FIFS 2004:36 finns aktuella bemyndiganden i 2 kap. 7 § och 6 kap. 8 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. För föreskriftsförslaget i HVMFS 2018:11 finns aktuella bemyndigandena i 5 kap. 1 och 7 §§ samma förordning.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Regleringen preciserar hur befälhavare på svenska fiskefartyg ska bedriva sitt fiske för att syftet med införda EU-bestämmelser ska få genomslag, samtidigt som de skärpta kontrollkrav som intagits i förordningarna (EU) 2021/1888 (artikel 7.5) och (EU) 2016/1139 (artikel 14a) konkretiseras. Regleringen bedöms inte gå utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen utan bedöms krävas för att skyldigheterna ska kunna fullgöras.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Bestämmelserna föreslås träda ikraft 1 maj 2022. HaV planerar att informera om regleringsförslaget som utskick via fiskenytt samt på myndighetens hemsida. Information till

yrkesfiskare med fartyg under 12 meters längd som berörs av förslaget bör informeras via brev särskilt med tanke på den återigen föreslagna anmälningsplikten.

Företag

Regleringen bedöms kunna få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Bestämmelsen om anmälningsplikt vid nyttjande av undantagen för fartyg som saknar installerad VMS eller AIS bedöms kunna ha en effekt på villkoren för företagen. Bestämmelsen om pelagiskt fiske i ett ICES-delområde 24-25 per fiskeresor bedöms inte ha en effekt eftersom riktat fiske efter sill inte är tillåtet i delområde 24.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

De företag som berörs av anmälningsplikten är de som äger och driver fiskeverksamhet med fartyg som saknar AIS och VMS, förutom de som bedriver fiske efter ål och inte ska omfattas. Uppskattningsvis rör det sig om ca 80 stycken, men troligtvis färre. Dessa är mikroföretag.

Antalet pelagiska fartyg som berörs av föreskrifterna är mellan 10-15 stycken och även dessa är mikroföretag.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Det innebär en mindre tidsåtgång på ca tio minuter för befälhavarna att e-posta eller ringa in till FMC i anslutning till att fisket påbörjas. Kostnadsmässigt bedöms åtgärden inte innebära någon skillnad.

De fartyg som eventuellt historiskt har bedrivit fiske i både delområde 24 och 25 påverkas genom att de inte kan fiska i båda områdena vid samma fiskeresor. Det är dock inte i praktiken möjligt att bedriva pelagiskt fiske i delområde 24 längre enligt bestämmelserna i rådets förordning (EU) 2021/1888, och därav påverkar inte föreskriften i sig ett sådant fiske.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Åtgärderna bedöms inte innebära några andra kostnader än de som nämns ovan vad gäller samtal till myndigheten.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Konkurrensförhållandena bedöms inte påverkas.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Regleringarna bedöms inte påverka företagen på andra sätt än det som nämnts.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Särskild hänsyn har tagits till det småskaliga fisket när alternativa åtgärder utretts. Bland annat för att värna det småskaliga kustnära fisket har HaV valt att inte föreslå AIS-krav för samtliga fartyg. HaV har också tagit hänsyn till det småskaliga kustnära fisket genom att inte ändra anmälan till att bli elektronisk och genom att minska antalet samtal som de passiva fiskarna behöver göra – jämfört med reglerna som infördes 2021.

Samråd

Att HaV ser över åtgärderna kopplade till fredningsperioderna och vad HaV avser att genomföra har tagits upp vid samråd med det demersala fisket den 28:e januari 2022.

Kontaktperson

För eventuella frågor kontakta:

Elin Hedman, Enheten för fältkontroll, tfn. 010-698 63 67